

Výpočty usměrňovačů stabilizátor napětí

Farad

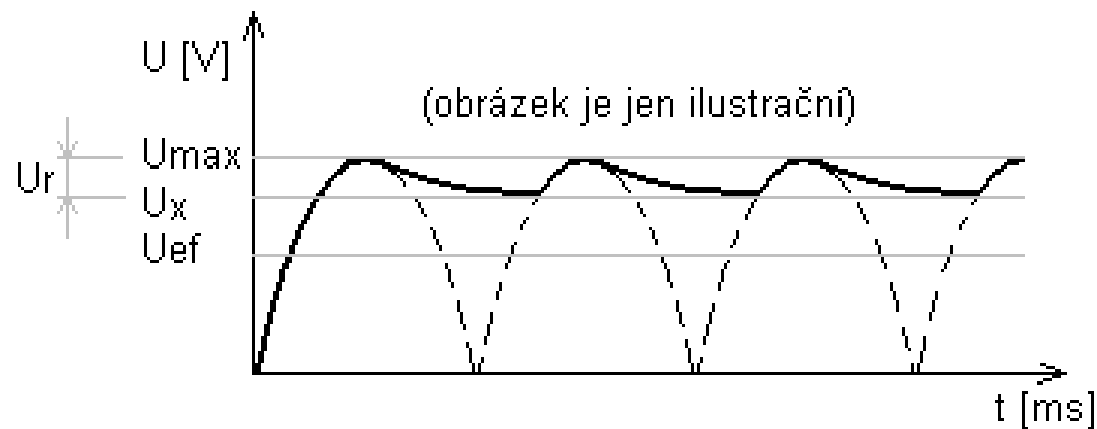
$$C=Q/U=[F]=[C/V]$$

$$Q=[A*s]$$

$$C=[A*s/V]$$

Pokles napětí při vybíjení

- $C = I * t / \Delta U$

- $C = I_{max} * t / U_r$
- $C = I_{max} * (0,5) * T / U_r$
- $C = I_{max} * (0,5) / f * U_r$

Empirie

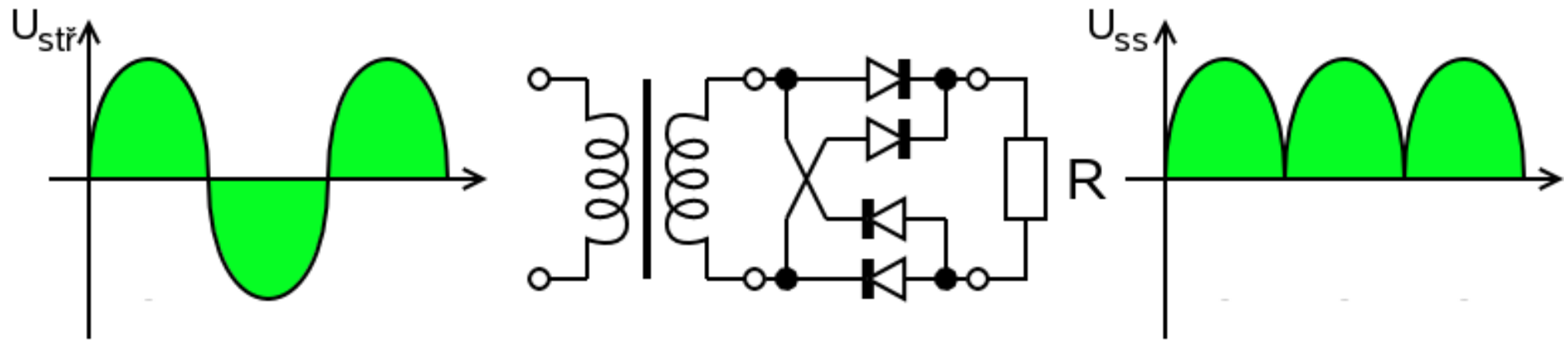
$$C = \frac{k \cdot I_{vyst}}{p \cdot U_{ss}} \text{ [uF]}$$

- I_{vyst} – proud na výstupu [mA]
- k – konstanta [-]
- p činitel zvlňění [-] (teoreticky %)
- U_{ss} – výstupní napětí [V]

Výstupní napětí

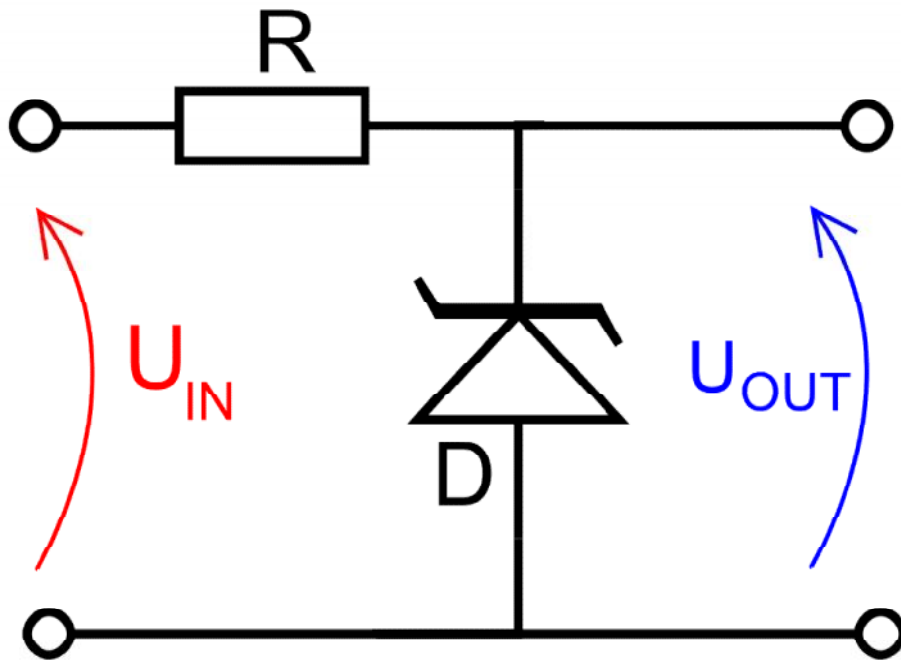
- Trafo – efektivní hodnota
- Nabití kondenzátoru – špičková hodnota
- Úbytek na diodě!
- $U_{\max} = \sqrt{2} * U_{\text{ef}}$
- $U_{\text{ss}} = U_{\max} - n * U_{\text{d}}$

Příklad

- Výstup 12 V
- Zvlnění max 5%
- Maximální proud 5A
- Úbytek na diodě 0,6 V
- Filtrační kapacita ?
- Ztrátový výkon na diodě?
- Výkon transformátoru?

Napěťový stabilizátor

Co je stabilizátor

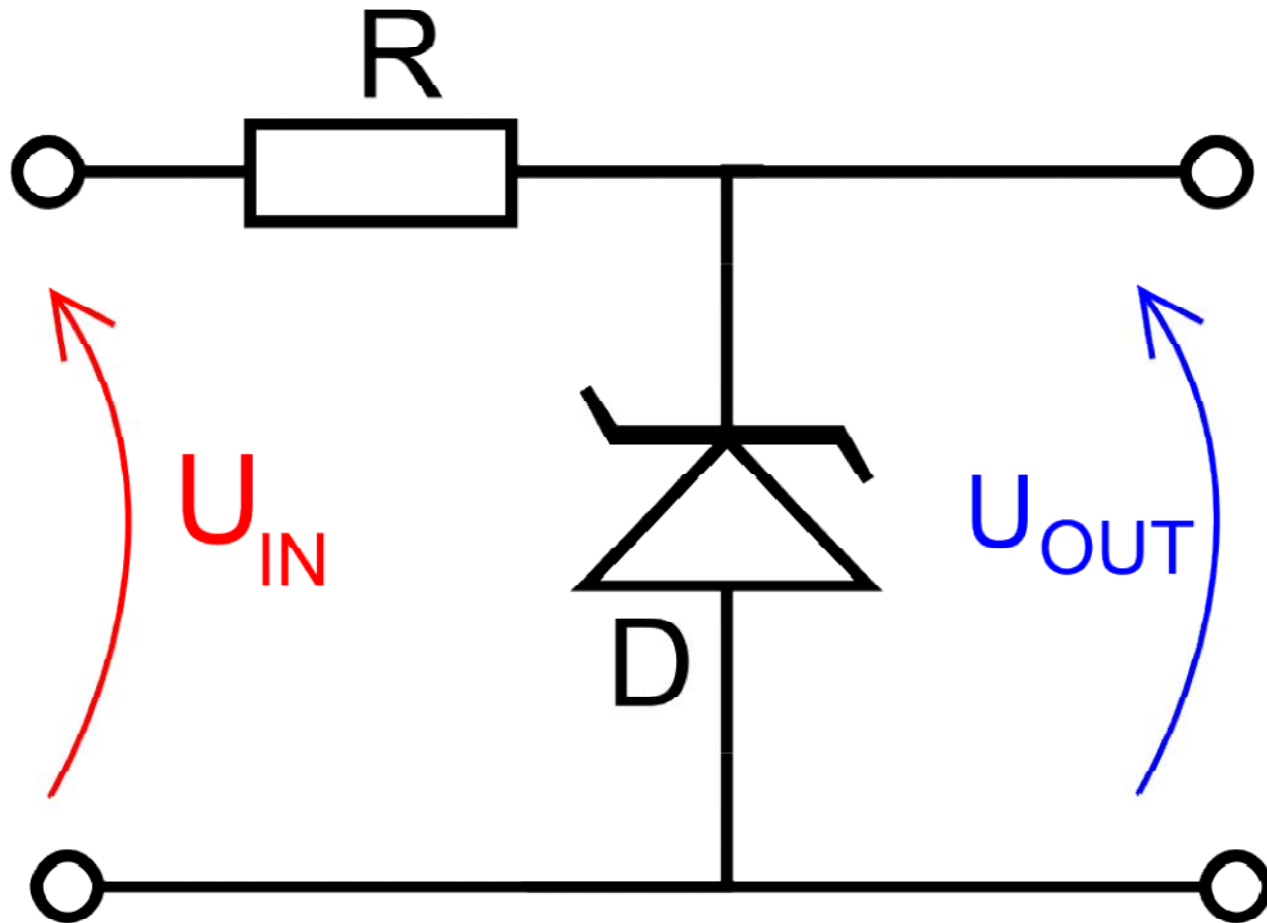
- Jakýkoliv obvod, který umožní stabilizovat výstupní napětí či proud při změnách:
  - Výstupního (zatěžovacího) proudu
  - Vstupního (často síťového) napětí
  - Teploty okolí

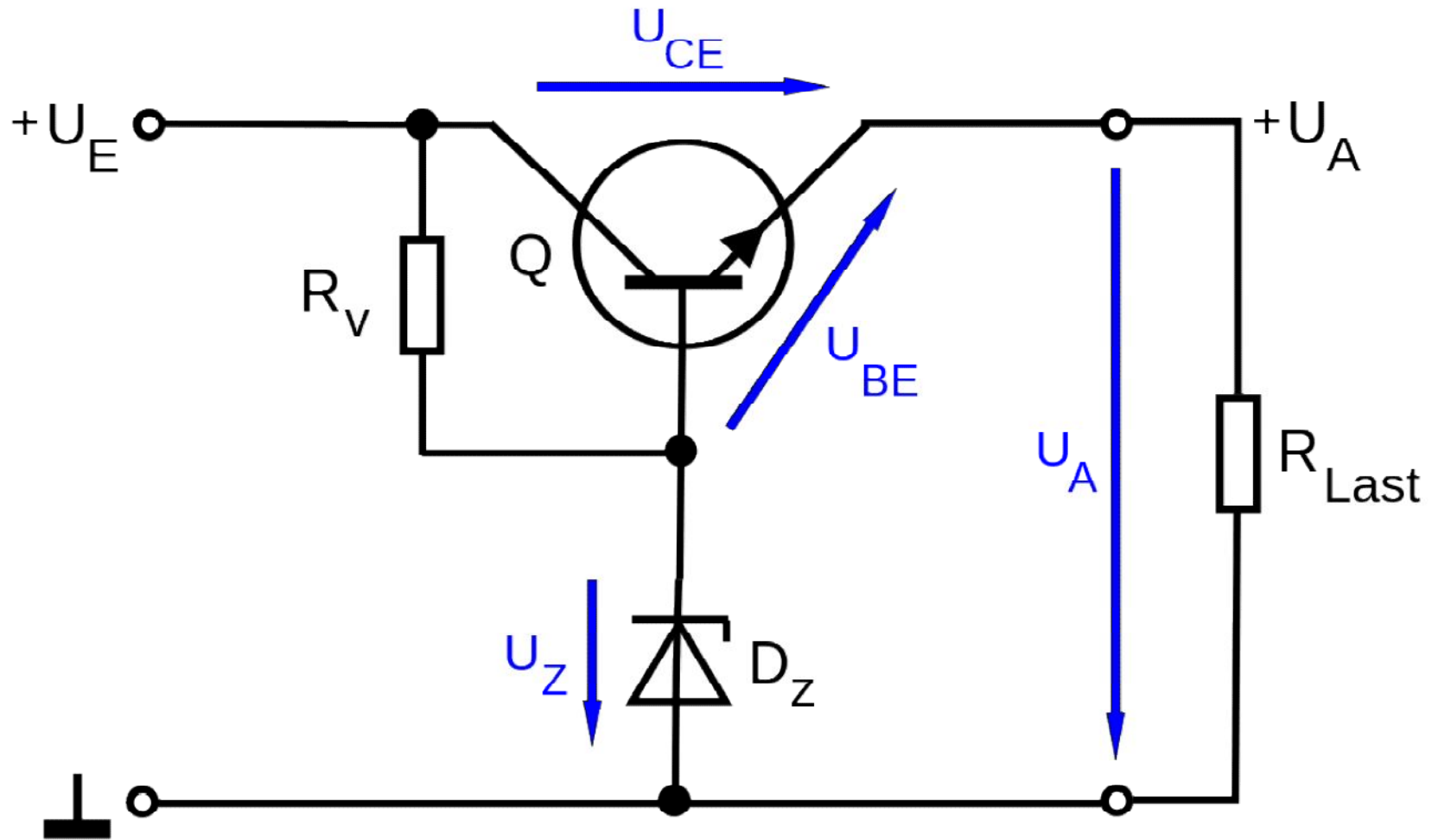
Dělní stabilizátorů

- v sériovém nebo paralelním zapojení
- parametrické – bez zpětné vazby nebo se zpětnovazební smyčkou
- lineární nebo spínané stabilizátory
- podle stabilizace polarity napětí kladné/záporné
- stabilizátory proudu, stabilizátory napětí
- v sériovém nebo paralelním zapojení

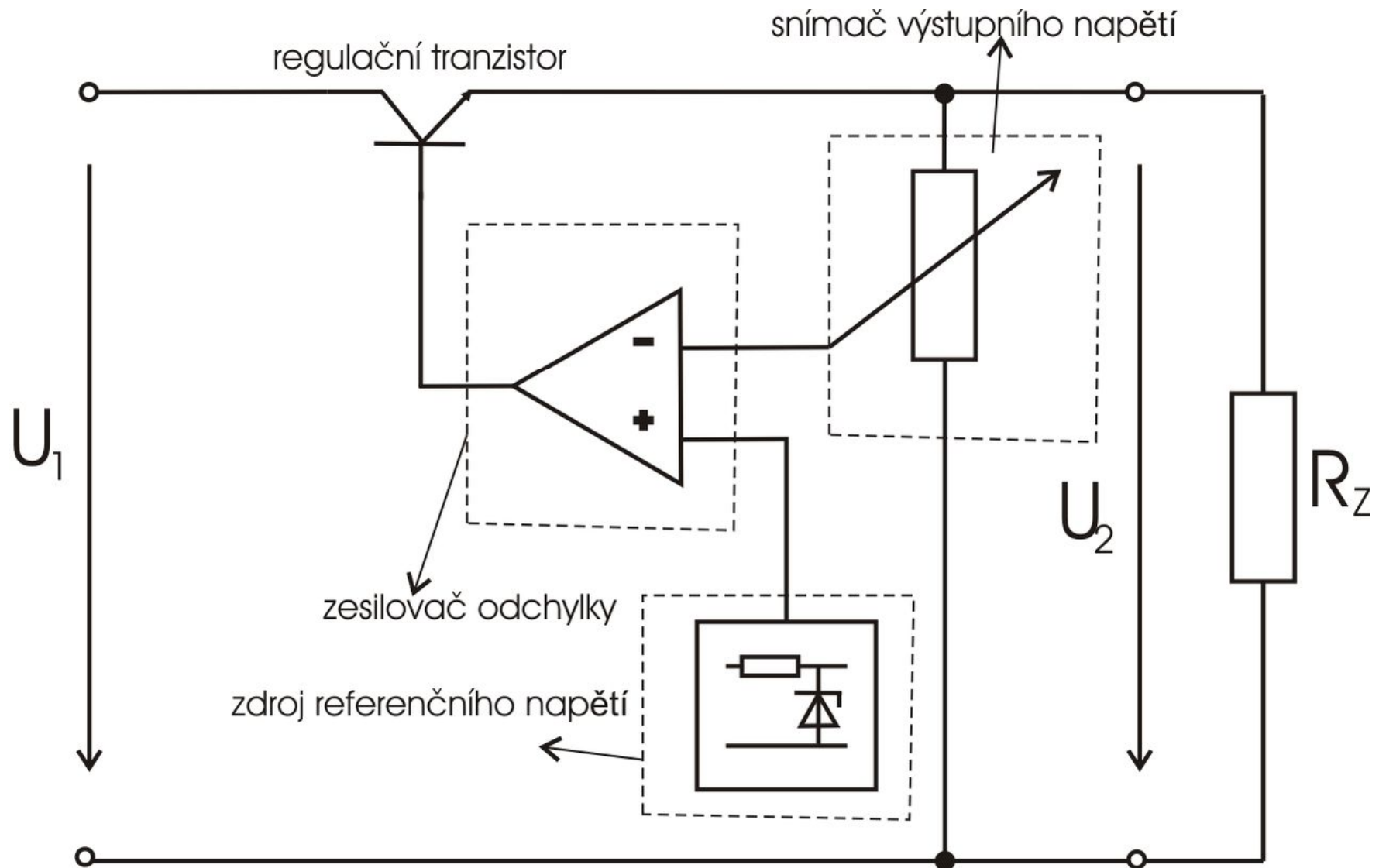
Lineární parametrický stabilizátor

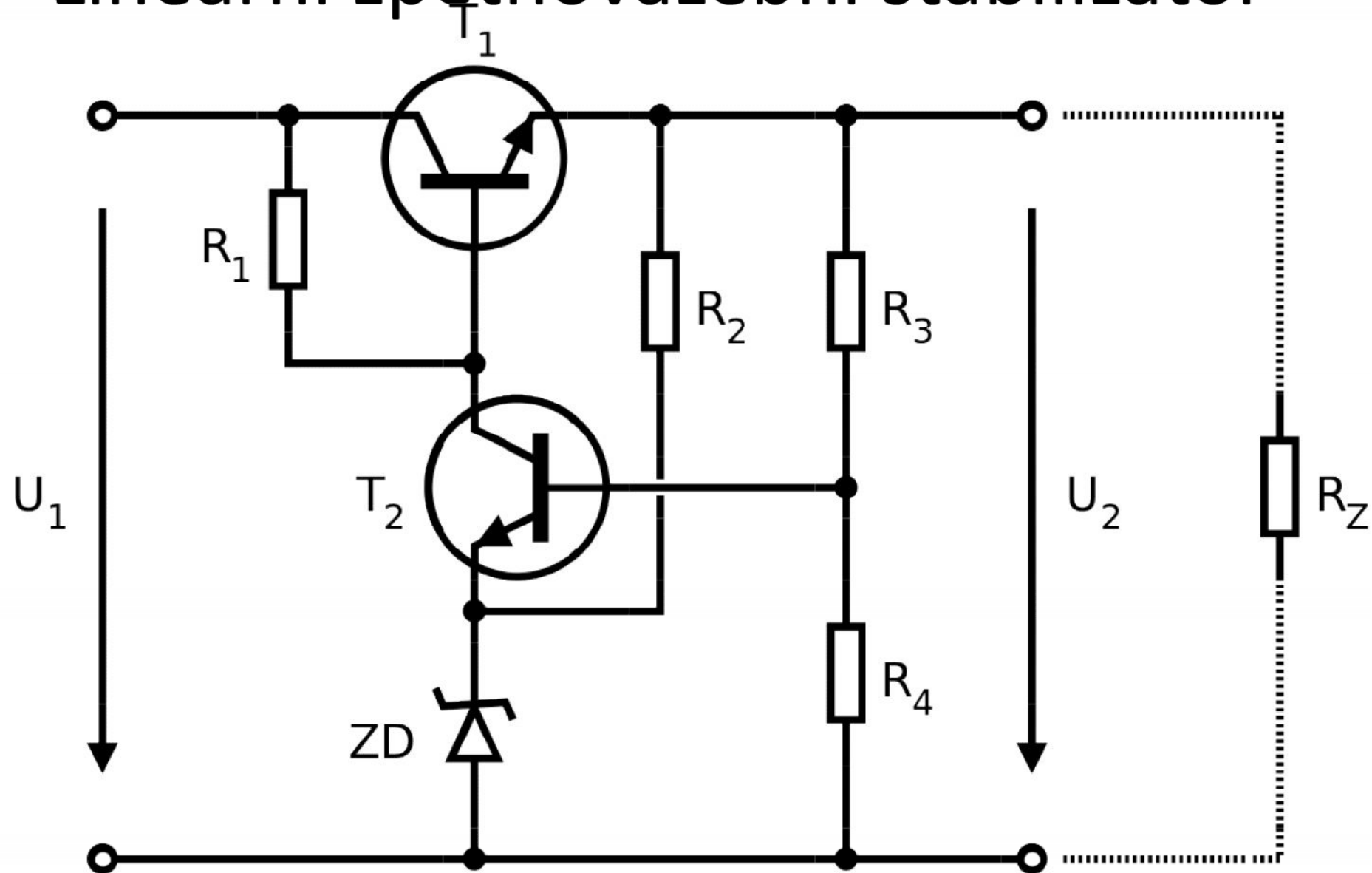
Lineární parametrický stabilizátor

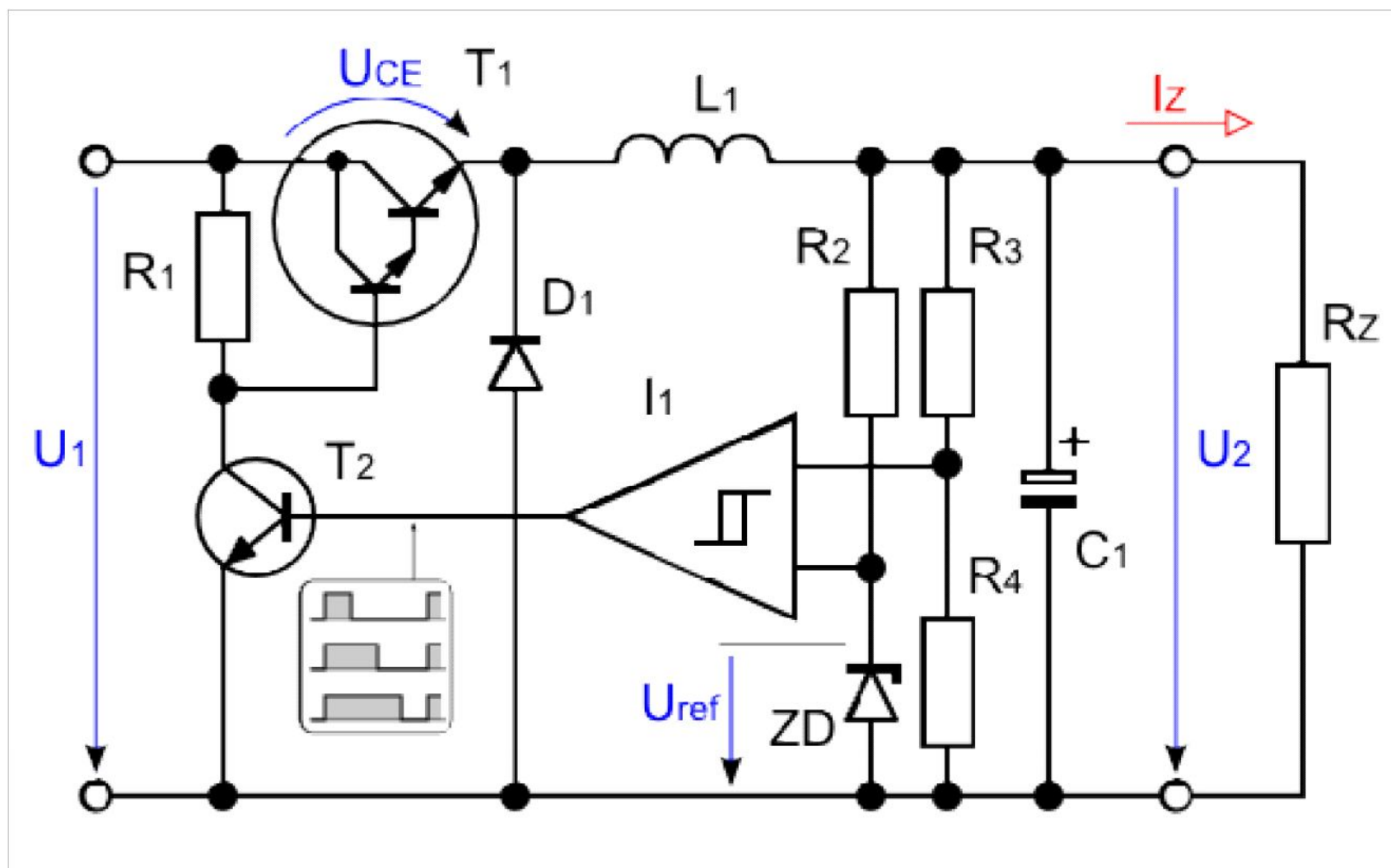
Lineární zpětnovazební stabilizátor

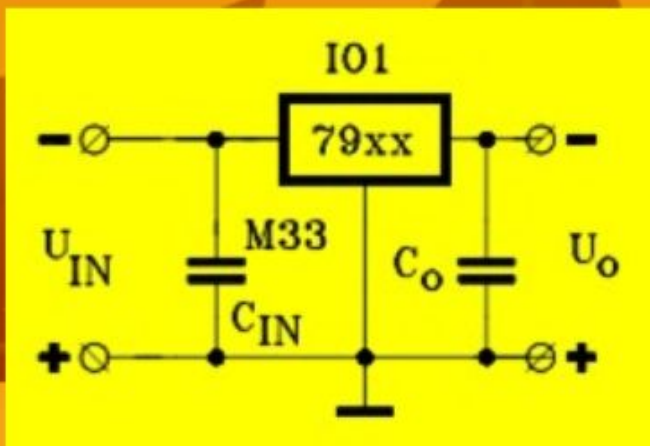
Lineární zpětnovazební stabilizátor

Spínaný stabilizátor

Stabilizátor s pevnou zápornou hodnotou výstupního napětí

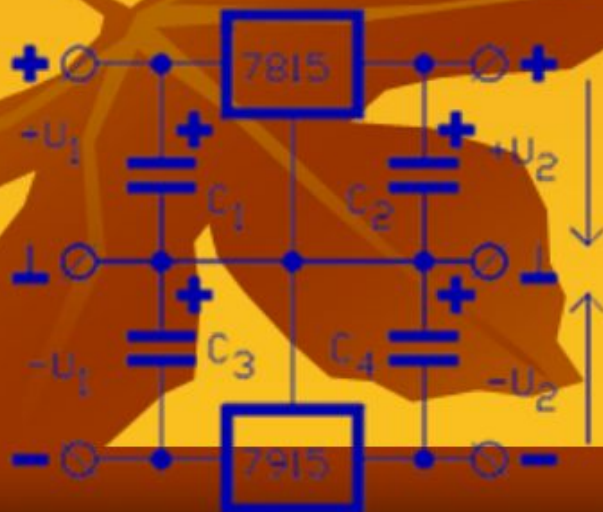

Vše shodné s kladným stabilizátorem, jenom společná zemní svorka je kladná.

Společným vodičem teče u všech třísvorkových stabilizátorů proud

$I_{Adj} = I_Q =$ proud vlastní spotřeby IO.

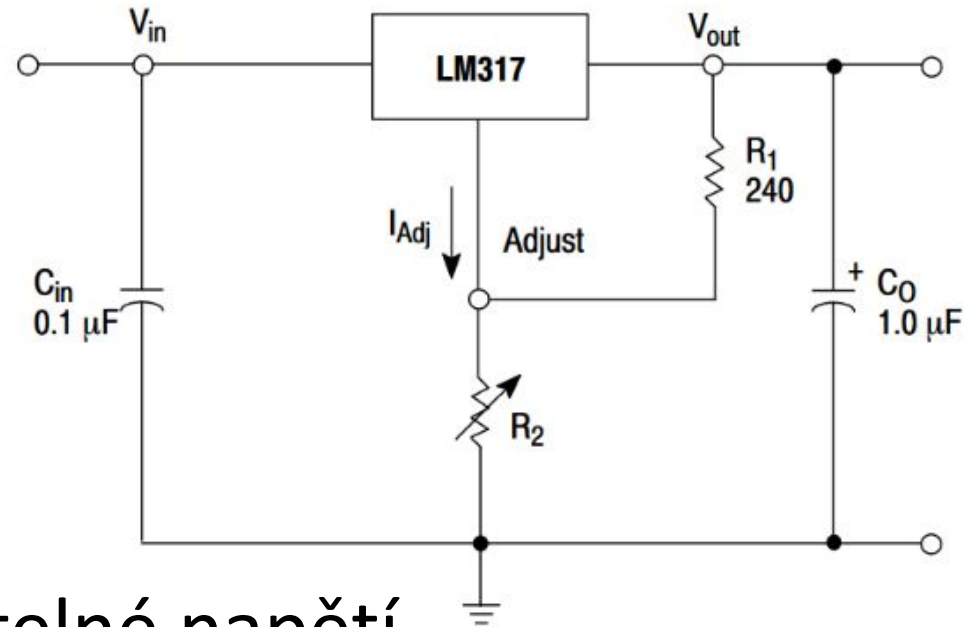
Zapojení pro získání symetrického (nebo i nesymetrického) výstupního napětí, např. pro napájení OZ.

POZOR!!!

Na rozdíl od podobného zapojení se ZD zde musí být (vzhledem k rozdílným hodnotám proudů I_Q obou obvodů) připojen střední vstupní zemní vodič napájení.

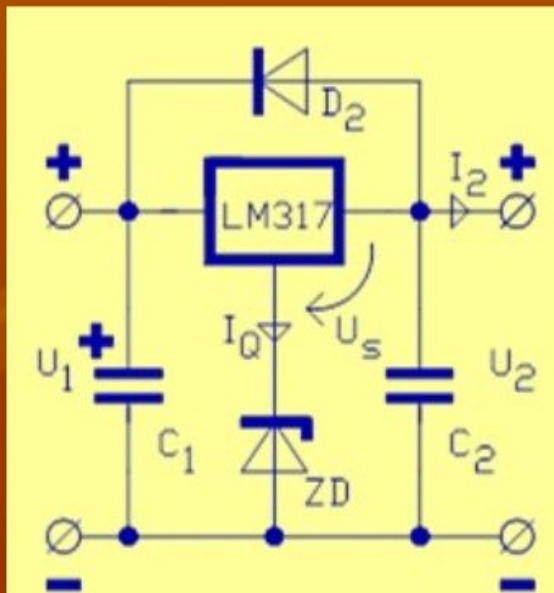
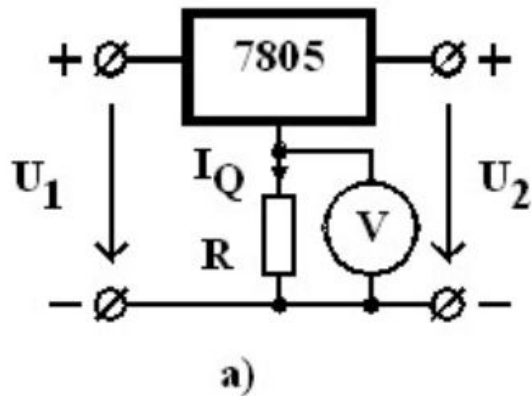
Integrované stabilizátory (lineární, třívorkové)

- Nastavitelné napětí
- LM 317 – Kladné
- LM 337 - Záporné

Porovnání a komentář

- 1) Proud I_Q u obvodů řady 78xx a 79xx je značně proměnný do cca 5 mA,
- 2) proud I_Q obvodů řady LM317 je okolo 50 μA ,
- 3) proud I_Q měříme voltmetrem na malém odporu, ne ampérmetrem,
- 4) do vývodu I_Q lze tedy zařazovat součástky pouze s charakterem zdroje napětí (ZD), v žádném případě odpor!!!!
- 5) je-li $I_{ZD\min}$ okolo 2 mA při $I_Q = 50 \mu\text{A}$, je nutno paralelně se ZD zařadit odpor,
- 6) výstupní napětí $U_2 = U_{xx} + U_{ZD}$, vstupní napětí $U_1 > U_2 + \text{cca } 3 \text{ V}$,
- 7) dioda D_2 chrání IO při zkratu na vstupu proti přetížení napětím U_2 .

Současná špička třívorkových stabilizátorů

Rozsah vstupního napětí:

$$U_{IN} = (3 \div 80) \text{ V}$$

Vlastní spotřeba:

$$I_Q = 7 \mu\text{A}$$

Nízký úbytek napětí:

$$U_{IN} - U_{OUT} = 350 \text{ mV}$$

Výstupní proud:

$$I_{OUT} = 20 \text{ mA}$$

Výstupní napětí:

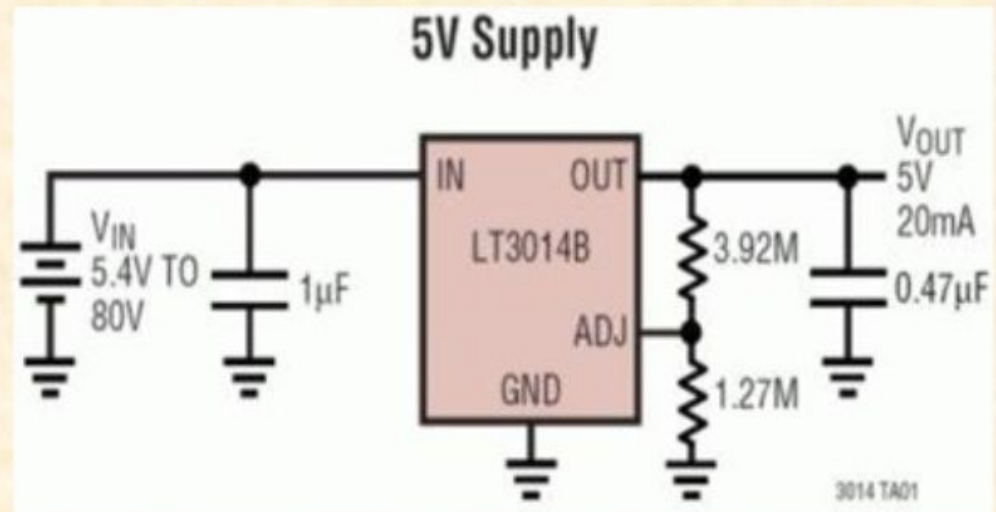
$$U_{OUT} = (1,22 \div 60) \text{ V}$$

Není potřebná ochranná dioda.

Ochrana proti přepólování vstupního zdroje.

Tepelná pojistka.

fa Linear Technology 27.6.2006

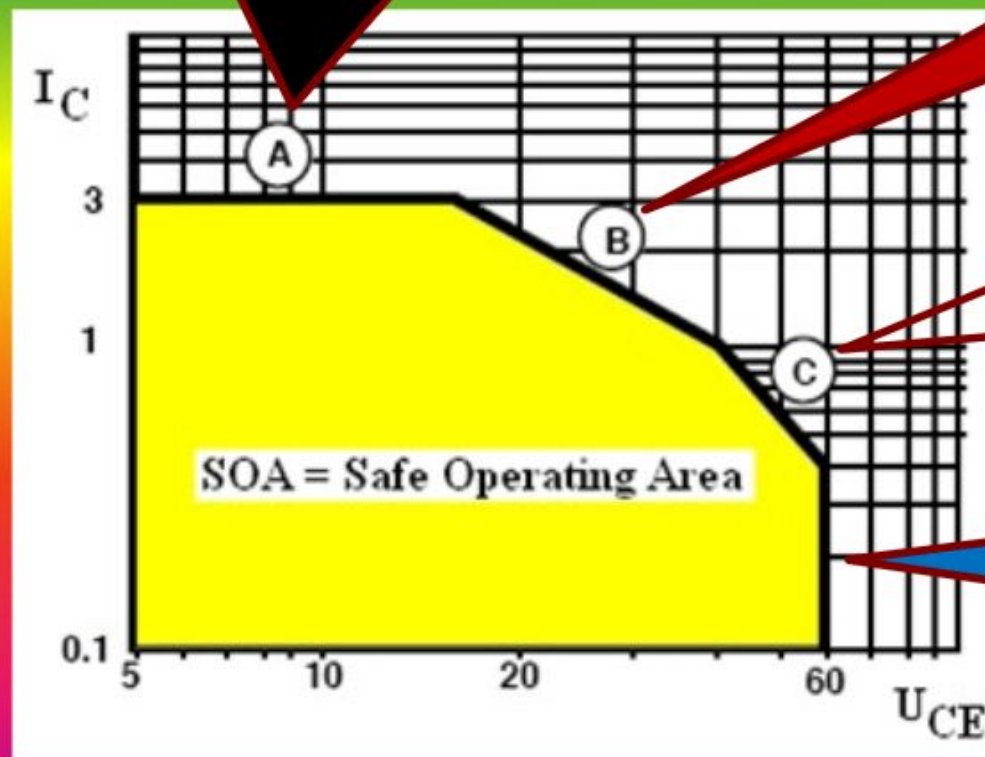

Bezpečná pracovní plocha SOA

A = omezení plochou výkonového tranzistoru ve stabilizátoru

B = omezení tepelným přetížením (chlazení)

C = omezení druhým průrazem výkonového tranzistoru

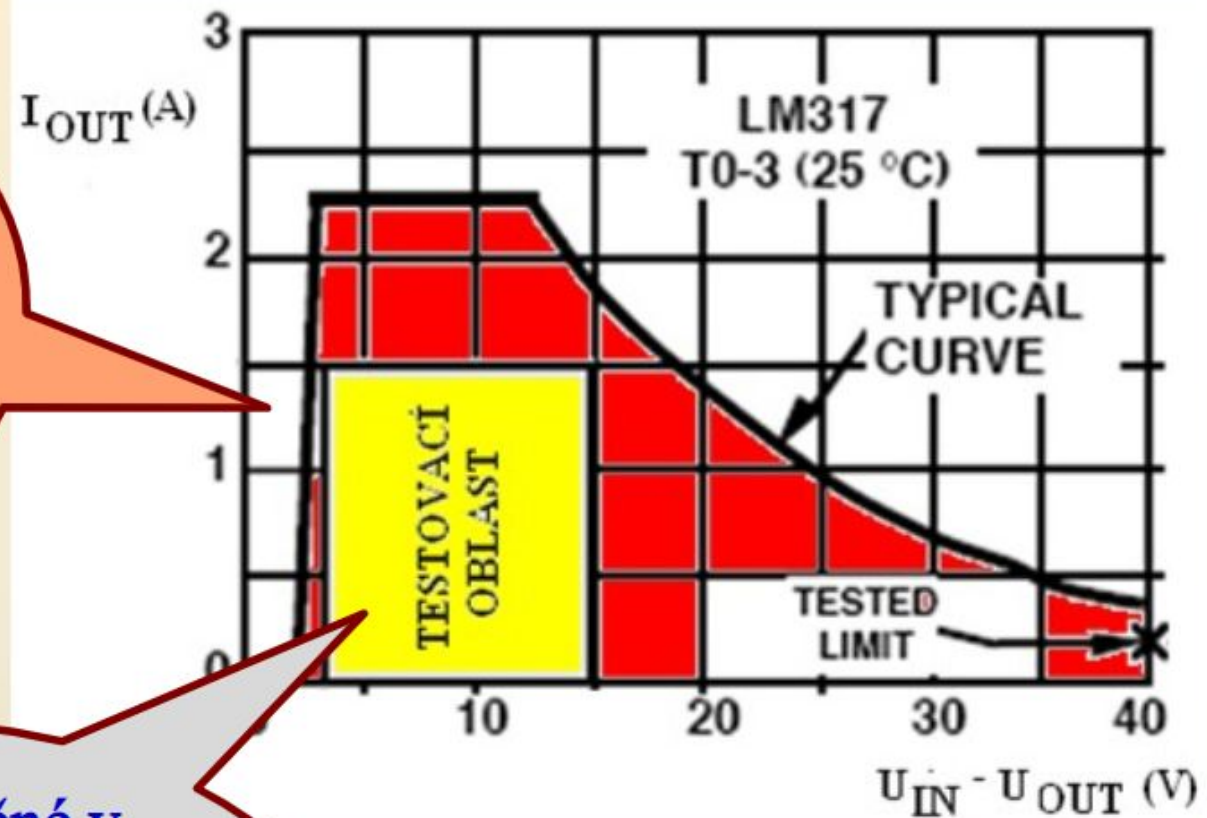

omezení maximálním napětím U_{CEM}

Pracovní oblast stabilizátoru LM317

pro napětí
menší než
obvod
nepracuje
(reference)

parametry uváděné v
katalogu jsou výrob-
cem testovány jen v
určité části SOA

Ztrátový výkon

- výkon, který je bez užitku mařen při stabilizaci napětí
- přeměňuje se na odpadní teplo
- S tímto ztrátovým výkonem je nutno počítat již při návrhu a volbě stabilizátoru